T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/732
KARAR NO : 2019/899
KARAR TR : 23/12/2019

ÖZET: Sigortalı aracın uğradığı hasar bedeliniödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece rücuen giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı **:** E. Sigorta A.Ş
Vekilleri **:** Av. M.A. Av. G.U. Av. A.Ö.
Davalı **:** Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili **:** Av. M.Ş.H.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde; 34 B... plakalı aracın müvekkili şirket nezdinde kasko sigorta poliçesi ile sigortalı olduğunu, 07/01/2015 tarihinde dava dışı 34 B... plakalı çekici ve 34 T... plakalı dorsesi ile Bilecik istikametinden Sakarya istikametine doğru seyir halinde iken yolun tamamen buzlu olması sebebiyle direksiyon hakimiyetini kaybederek yolun sol tarafindaki bariyerlere çarptığını, arkadan gelen 03 V... ve 41 L... plakalı çekicilerin de duramayarak sigortalı çekici dorsesine çarptıklarını, davalının sigortalısı araçta oluşan hasar nedeniyle sigortalısına 42.400,00 TL ödemede bulunduğunu, meydana gelen kazanın yolun tamamen buzlanmış olması nedeniyle meydana geldiğini, bu nedenle sigortalı çekici ve dorsede oluşan hasarlardan davalının sorumlu olduğunu belirterek fazlaya ilişkin her türlü talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydıyla şimdilik 31.800,00 TL sigorta alacağının ödeme tarihi olan 07/05/2015 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle Karayolları Genel Müdürlüğü'ne karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 09/05/2017 gün, E:2016/378, K:2017/160 sayılı dosyada "Kazada hasarlanan araç davacı sigorta şirketine kasko poliçesi ile sigortalıdır.

Somut olayda; davacı taraf davalıların yolun bakımından ve denetiminden sorumlu olması nedeniyle gerekli tedbirlerin alınmaması sonucu kazanın meydana gelmesinde kusurlu oldukları ve dolayısıyla hasardan sorumlu oldukları iddiasına dayanmaktadır.

Davanın temeli hizmet kusuruna dayalıdır. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı 2577 sayılı idari yargılama usulü kanununun 2/1-b maddesi gereğince ilgili idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir" gerekçesiyle "Dava dilekçesinin görev nedeni ile Usulden Reddine" dair verdiği karar istinaf başvurusunun reddedilmesi ile 22/11/2018 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı taleple idari yargı yerinde dava açmıştır.

SAKARYA 2. İDARE MAHKEMESİ: 01/10/2019 gün, E:2019/720 sayılı dosyada "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 106. maddesinde; "Genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır." düzenlemesi mevcuttur.

Ayrıca; 19.01.2011 gün ve 27820 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." olarak değiştirilmiş olup, anılan hükümle getirilen yeni düzenleme uyarınca, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercilerinin görevli oldukları açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının sigortalısına ait 34 B... plakalı çekici ve 34 T... plakalı dorsesiyle 07.01.2015 tarihinde Bilecik istikametinden Sakarya istikametine doğru seyir halinde iken, yolun tamamen buzlu olması nedeniyle yolun solundaki bariyerlere çarpmak suretiyle kaza yaptığı, yol buzlanmasına dair uyarıcı levhaların olmadığı gibi, hiçbir güvenlik önleminin de alınmadığı kaza sonrası düzenlenen trafik kazası tespit tutanağı ile davalı idarenin %75 asli kusurlu ve araç sürücüsünün %25 tali kusurlu olduğunun tespit edildiği, bunun üzerine davacı sigorta şirketi tarafından oluşan zarar için sigortalısına ödediği 42.400,00 TL tazminattan davalı idarenin kusuruna isabet eden meblağ olan 31.800,00-TL maddi zararın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini için Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 09/05/2017 tarih ve E.2016/378, K.2017/160 sayılı dava dosyasında açılan davada idari yargı yolunun görevli olduğu gerekçesi ile görev ret kararı verildiği, anılan kararın istinaf incelemesi sonrasında kesinleştiği, akabinde aynı taleple başvurulan Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 05/09/2019 tarih ve E:2019/1589, K:2019/1522 sayılı "Yetki Ret" kararı üzerine dava dosyasının Mahkememiz işbu esasına kayden görülmeye başlandığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sonrası, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak Yasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihi sonrasında açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercileri görevli olduğu hükmü karşısında, Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 05/09/2019 tarih ve E:2019/1589, K:2019/1522 sayılı "Yetki Ret" kararı üzerine Mahkememiz esasına kaydedilen iş bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 2918 sayılı Kanunun 110. maddesi hükmünün iptali istemiyle idare mahkemesince yapılan başvuruyu, mahkemesinin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesinin 8/12/2011 tarih ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararındaki; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçe dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü gerekmektedir.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/03/2015 tarih ve E:2015/105, K:2015/122 sayılı kararı da bu yöndedir.

Diğer taraftan, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Yargı mercilerinin Uyuşmazlık Mahkemesine Başvurmaları" başlıklı 19.maddesinde; "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararma ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyalan Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü uyarınca görevsizlik kararma ilişkin dava dosyasının temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi gerektiği açık olduğundan, Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nden 09/05/2017 tarih ve E.2016/378, K.2017/160 sayılı kararın kesinleşme şerhinin de yer aldığı dava dosyasının temin edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; Adli yargının görev alanına giren davada Mahkememizin görevli olmadığına, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19.maddesi uyarınca Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 09/05/2017 tarih ve E.2016/378, K.2017/160 sayılı dava dosyasının Mahkememize gönderilmesine, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine" karar vererek 22/10/2019 tarih ve E:2019/720 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 25.10.2019 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, kesinleşmiş adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; davalı idarenin sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen maddi hasarlı kaza sebebiyle davacı şirket tarafından ödenen hasar bedelinin, davalı kurumdan rücuen tahsili istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla

belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Sakarya 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/05/2017 gün ve E:2016/378, K:2017/160 sayılı görevsizlik görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Sakarya 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/05/2017 gün ve E:2016/378, K:2017/160 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23/12/2019 gününde üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 23.12.2019

ÜYE
Ahmet ARSLAN